

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตปัจจุบัน ผ่านการสัมผัสภาษาถิ่น*

ฉลลิกา มหาพูนทอง**

ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภักดิ์***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาถิ่นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวแปรทางภาษาประกอบด้วยศัพท์จำนวน 36 หน่วยอรรถและตัวแปรเสียง 2 ตัวแปร ได้แก่ พยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวและสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด ผู้บอกภาษาเป็นคนในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 120 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษของผู้บอกภาษา ได้แก่ ภูเก็ต ภาคใต้และเป็นคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาคใต้และเป็นคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาคกลาง นอกจากนี้ แบ่งตามรุ่นอายุ 3 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป รุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปี และรุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี โดยเก็บข้อมูลรุ่นอายุละ 10 คน การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา (4 ถิ่น x 3 รุ่นอายุ x รุ่นละ 10 คน) โดยใช้การสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มรุ่น

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตเรื่อง “การแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ: การแสดงนัยของการสัมผัสภาษาถิ่น”

** นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: chally.ma@gmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่: kalaya.t@chula.ac.th

อายุมาก (60 ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบทางภาษาตามภาษาถิ่นของบรรพบุรุษ กลุ่มรุ่นอายุกลาง (35-45 ปี) ใช้รูปแบบทางภาษาที่หลากหลาย ในขณะที่กลุ่มรุ่นอายุน้อย (10-20 ปี) ใช้รูปแบบทางภาษาที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ดังนั้น สรุปได้ว่าภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในปัจจุบันมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ลู่เข้าหาภาษาไทยมาตรฐาน

คำสำคัญ: การสัมผัสภาษาถิ่น; ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต; ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก; ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก; ภาษาไทยมาตรฐาน

Linguistic Change in Present Day Phuket Thai through Dialect Contact*

Challika Mahaphuntong**

M.R.Kalaya Tingsabadh***

Abstract

This research aimed at analyzing the dialect contact phenomenon in Phuket Thai. The linguistic variables consist of 36 lexical items and two phonological variables: final glottal stop (ʔ) in long checked syllables and the vowels (ei, əi, ou) in open syllables. The data were collected from 120 informants in Phuket province. They were classified into four groups according to their ancestors' birthplaces: Phuket, Southern Thailand where Eastern Southern Thai is spoken, Southern Thailand where Western Southern Thai is spoken and Central Thailand. Each of these groups was divided into three age groups: over 60 years old, 35-45 years old and 10-20

---

* This paper is a part of the author's dissertation titled "Lexical and Phonological Variation in Phuket Thai by Age: An Implication for Dialect Contact"

** Ph.D.'s student, Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: chally.ma@gmail.com

*** Assistant Professor, Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, e-mail: kalaya.t@chula.ac.th

years old, and, ten informants were selected from each of the three age groups. The informants (four birthplaces x three age groups x 10 persons) were interviewed to obtain informal speech. The result showed that the elderly group (the over 60-year-old group) mostly used the linguistic variants in their ancestors' dialects. The middle-aged group (the 35-45 year-old group) used a variety of linguistic variants while the young group (the 10-20 year-old group) mostly used the Standard Thai variants. It may be thus concluded that present day Present Day Phuket Thai is tending to converge with Standard Thai.

Keywords: dialect contact; Phuket Thai dialect; Eastern Southern Thai; Western Southern Thai; Standard Thai

1. บทนำ

ภูเก็ตเป็นจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอพยพเข้ามาอยู่อาศัย โดยเฉพาะคนจีนฮกเกี้ยน นอกจากนี้ ภูเก็ตยังเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางด้านภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีปรากฏการณ์ในเรื่องการสัมผัสภาษามาแต่ในอดีต วริษา กมลนาวิน (Kamalanavin, 2005, p. 233) กล่าวว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีลักษณะเฉพาะและผู้พูดเป็นผู้รู้สองภาษาคือ ภาษาไทยและภาษาจีนฮกเกี้ยน นอกจากนี้ ตามใจ อวีรุทธิโยธิน (2553, น. 2) กล่าวย้าว่า คนภูเก็ตได้สัมผัสกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งคนภูเก็ตเชื้อสายจีนก็มีเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจึงแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดอื่นๆ อันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษา (language contact) จากคำกล่าวของนักวิจัยทั้งสองทำให้พบว่า ภาษาไทยภูเก็ตมีปรากฏการณ์ในเรื่องการสัมผัสภาษาซึ่งเห็นได้จากการใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนในชีวิตประจำวันของคนภูเก็ตในงานวิจัยเรื่อง คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต (นพดล กิตติกุล, 2534)

ปัจจุบัน จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาและขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีคนไทยจากถิ่นต่างๆ หลั่งไหลเข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพในจังหวัดมากขึ้น เมื่อพิจารณาทางด้านประชากรของจังหวัดภูเก็ตในงานวิจัยที่ผ่านมา เช่น งานของชมพูนุท พุ่มท่าอัฐ (2534) และสถิติสำรวจประชากรและเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2553 พบว่า ในจังหวัดภูเก็ตมีประชากรหนาแน่น สาเหตุสำคัญคือ การย้ายถิ่น กลุ่มคนหลากหลายท้องถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นคนที่ย้ายถิ่นมาจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล รองลงมา ได้แก่ นครศรีธรรมราช สงขลา และตรัง (ชมพูนุท พุ่มท่าอัฐ, 2534)

การที่คนจากถิ่นหนึ่งย้ายไปอีกถิ่นหนึ่ง คนเหล่านี้ต่างมีภาษาถิ่นดั้งเดิมที่ติดตัวมา เมื่อต้องย้ายเข้ามาอยู่อีกถิ่นหนึ่ง ซึ่งในถิ่นนั้นอาจมีกลุ่มคนจากหลายท้องถิ่นเข้ามาอาศัยร่วมกัน เพราะฉะนั้น จึงต้องมีการปรับเข้าหากัน (accommodation) ในเรื่องการใช้ภาษาสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน (mutual intelligibility)

แม้ว่าจะเป็นภาษาถิ่นของภาษาเดียวกันก็ตาม ทรุดกิลล์ (Trudgill, 1986, 2009) กล่าวว่า เมื่อคนเหล่านี้ได้มาเจอกันจึงต้องปรับเข้าหากันเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน ทำให้เกิดการสัมผัสภาษาถิ่น โดยผู้พูดเหล่านี้จะพยายามปรับภาษาให้คล้ายหรือใกล้เคียงกับคู่สนทนา เมื่อระยะเวลาผ่านไป ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาได้ เพราะเกิดการใช้ภาษาถิ่นปะปนกัน ต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการแทรกแซงในภาษา และหากมีการผ่านกระบวนการเกิดภาษาร่วม (koineization) โดยสมบูรณ์แบบ ก็ทำให้เกิดภาษาถิ่นใหม่ (new-dialect formation) กล่าวคือ ในช่วงสถานการณ์ของการปนภาษาถิ่น จะพบรูปแบบจำนวนมากจากภาษาถิ่นหลายภาษาที่แตกต่างกัน เมื่อเวลาผ่านไป กระบวนการเกิดภาษาร่วมก็จะเกิดขึ้น กลไกที่ก่อให้เกิดกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย การปรับให้เสมอกัน (leveling) คือ การใช้รูปแบบที่มีลักษณะแปลกเด่น (marked variants) ลดน้อยลงจนในที่สุดเหลือรูปแบบที่นิยมใช้กันเพียงรูปแบบเดียว การทำให้เรียบง่ายและใช้เป็นปกติ (simplification) คือ คนในชุมชนยอมรับที่จะใช้รูปแบบที่ผ่านการการปรับให้เสมอกันอย่างกว้างขวางและใช้อย่างสม่ำเสมอ การเลือกใช้รูปแบบ (reallocation) ในบางครั้ง รูปแบบที่ผ่านการปรับให้เสมอกันอาจมีมากกว่าหนึ่งรูปแบบ เพราะฉะนั้น คนในชุมชนจึงมีการเลือกว่าจะใช้รูปแบบตามวัจนลีลา สิ่งแวดล้อมทางเสียง เป็นต้น หลังจากผ่านกระบวนการเกิดภาษาร่วมดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ ก็จะเหลือรูปภาษาที่เป็นบรรทัดฐานของชุมชน และภาษาถิ่นใหม่ก็จะค่อยๆ ปรากฏขึ้น

การปนภาษาถิ่นมีสาเหตุมาจากการอพยพ การย้ายถิ่น การตั้งเมืองใหม่ การขยายตัวของเมืองและการพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรม ลักษณะดังกล่าวนี้ตรงกับจังหวัดภูเก็ตที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและมีการพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรมใหม่ คือ เปลี่ยนจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งจำนวนประชากรต่างถิ่นที่เพิ่มขึ้นในจังหวัดภูเก็ต เพราะฉะนั้น การที่คนหลากหลายท้องถิ่นเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ต มีการใช้ภาษาถิ่นที่หลากหลาย อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงเลือกศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตโดยใช้แนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น ผู้วิจัยใช้ตัวแปรทางภาษาและตัวแปรทางสังคมในทางวิจัยนี้

ตัวแปรทางภาษาที่ใช้ในงานวิจัย คือ ศัพท์และเสียงที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ได้แก่ ศัพท์ พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว และสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิด

ตัวแปรศัพท์ ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีรูปแปรศัพท์ที่พบมาก คือ คำยืมภาษาจีนนอกถิ่น เนื่องจากด้วยอิทธิพลของชาวจีนนอกถิ่นที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นเวลานาน (สุรีย์ เสียงแสงทอง, 2524) ทำให้มีการเผยแพร่วัฒนธรรมต่างๆ อาหารการกิน ตลอดจนภาษาจีนนอกถิ่นที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้คนภูเก็ตใช้คำยืมภาษาจีนนอกถิ่นในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต นอกจากนี้ ยังมีรูปแปรศัพท์ที่เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ไทยมาตรฐาน

ตัวแปรพยัญชนะท้าย ผู้วิจัยเลือกพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ซึ่งแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตใช้เสียงพยัญชนะท้าย /ʔ/² เช่น คำว่า 'ปาก' /pa:ʔ⁵/³ 'แยก' /jɛ:ʔ⁴/ ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะสำคัญของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก⁵ และภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก⁶ เป็นเสียงพยัญชนะท้าย /k/ (Diller, 1976; ภิญโญ จิตต์ธรรม, 2513; เรืองเดช บันเขื่อนขัติย์, 2531; อัศรา บุญทิพย์, 2535; ฉลิลิกา มหาพูนทอง, 2540)

1 ( ) แทนตัวแปรภาษา

2 / / แทนหน่วยเสียงหรือเสียงที่เป็นมาตรฐานของภาษานั้น

3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์สูงระดับในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

5 ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก หมายถึง ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ระนอง พังงา ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรียกภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนี้ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เขต 1

6 ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก หมายถึง ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา บัตตานี และนราธิวาส ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรียกภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนี้ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เขต 2

ตัวแปรสระ ผู้วิจัยเลือกสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด จากงานวิจัยที่ผ่านมา สระสูงยาว /i:, ɪ:, u:/ ในพยางค์เปิดในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นสระประสม /ei, əi, ou/ ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะกั่วป่าและภูเก็ต (Brown, 1985, p. 139) ขณะที่เจริญขวัญธรรมประดิษฐ์ (2524) พบว่า สระ /i:, u:/ จะออกเสียงเป็นสระประสม [ei]⁷ และ [ou] ในพยางค์เปิดที่อยู่ในวรรณยุกต์ A1-23-4 และ B1-23 ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปออกเสียงเป็นสระกึ่งสูง [e:], [ə:] และ [o:] และภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงเป็นสระสูง [i:], [ɪ:] และ [u:] ดังนั้น สระ /ei, əi, ou/ ถือเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ ภูมิฐานะบรรพบุรุษและอายุ เนื่องจากการศึกษาเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่น ภูมิฐานะบรรพบุรุษหรือภูมิฐานะของคนที่ย้ายถิ่นมาอยู่พื้นที่ใหม่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงการปนภาษาถิ่นในพื้นที่ใหม่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาแบบเวลาเสมือนจริง ดังนั้น อายุเป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา ผู้วิจัยแบ่งอายุของผู้พูดออกเป็นสามรุ่นอายุ โดยผู้พูดรุ่นอายุมากเป็นตัวแทนของภาษาในอดีต ผู้พูดรุ่นอายุกลางแทนภาษาในปัจจุบัน และผู้พูดรุ่นอายุน้อยแทนภาษาในอนาคต

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์การสัมผัสภาษาถิ่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาการสัมผัสภาษาถิ่นต่อไป

⁷ [ ] แทนรูปแปรภาษาหรือการออกเสียง

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการคัดเลือกตัวแปรทางภาษา การคัดเลือกผู้บอกภาษา การกำหนดจุดเก็บข้อมูล เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนาม และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 การคัดเลือกตัวแปรทางภาษา

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรทางภาษาทั้งศัพท์และเสียง เนื่องจากในการศึกษาทั้งศัพท์และเสียงจะทำให้เห็นภาพรวมของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในทุกแง่มุม ลักษณะตัวแปรที่เลือกมานั้นเป็นตัวแปรที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต มีดังนี้

2.1.1 ตัวแปรศัพท์

ศัพท์ประกอบด้วย 3 รูปแปร คือ คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน (ฮก) ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ทต) และศัพท์ภาษากลาง/ไทยมาตรฐาน (ทม) รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต คือ คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นใต้ คือ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ทต) และรูปแปรดั้งเดิมของภาษากลาง/ไทยมาตรฐาน คือ ศัพท์ภาษากลาง/ไทยมาตรฐาน (ทม)

2.1.2 พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว เป็นตัวแปรที่แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คือ [ʔ] รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกคือ [k] และรูปแปรดั้งเดิมของภาษากลาง/ไทยมาตรฐานคือ [k]

2.1.3 สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตคือ [ei, əi, ou] รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นใต้ (รวมภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก) คือ [e:, ə:, o:] และรูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นกลาง/ไทยมาตรฐานคือ [i:, i:, u:]

2.2 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

งานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่น ดังนั้น ตัวแปรสำคัญที่นำมาพิจารณาคือ ภูมิสำเนาและอายุ เนื่องจากผู้อพยพรุ่นแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ใหม่จะนำภาษาถิ่นของตนเองมาใช้สื่อสารในพื้นที่ใหม่ด้วย ส่วนตัวแปรอายุ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดรุ่นแรก (รุ่นอายุมาก) ที่อพยพมาอยู่ในพื้นที่ใหม่ รุ่นลูก (รุ่นอายุกลาง) และรุ่นหลาน (รุ่นอายุน้อย) มีการใช้รูปแปรทางภาษาอย่างไรเมื่ออยู่ในสภาวะการณ์ของการสัมผัสภาษาถิ่น และพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติผู้บอกภาษา ดังนี้

2.2.1 แบ่งตามอายุออกเป็น 3 รุ่นอายุ ได้แก่

ก. รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 40 คน

ข. รุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปี เป็นบุตรของรุ่นที่ 1 ต้องเกิดและอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 40 คน

ค. รุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี เป็นบุตรของรุ่นที่ 2 ต้องเกิดและอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 40 คน

ผู้บอกภาษาทั้งสามรุ่นอายุมาจากครอบครัวเดียวกัน รวม 40 ครอบครัว 120 คน

2.2.2 ในแต่ละรุ่นอายุ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 10 คน ตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษ ได้แก่

ก. จังหวัดภูเก็ต และพูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นภาษาแม่

ข. ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา พุดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกเป็นภาษาแม่ (ภาคใต้/ตต)

ค. ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และพุดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกเป็นภาษาแม่ (ภาคใต้/ตอ)

ง. ภาคกลางของประเทศไทย พุดภาษาไทยถิ่นกลางรวมถึงภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแม่

ตารางที่ 1

ผู้บอกภาษาแบ่งตามรุ่นอายุและภูมิภาคสำเนาบรพบุรุษ

ภูมิภาคสำเนาบรพบุรุษ	ภูเก็ต	ภาคใต้/ ตต	ภาคใต้/ ตอ	ภาคกลาง
รุ่นอายุ	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป	10	10	10	10
รุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปี	10	10	10	10
รุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี	10	10	10	10
รวม	30	30	30	30

2.3 การกำหนดจุดเก็บข้อมูล

ในช่วงแรก ผู้วิจัยพิจารณาพื้นที่ในจังหวัดภูเก็ตโดยไม่ระบุจุดเก็บข้อมูลไว้ก่อน หลังจากสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า บริเวณที่มีกลุ่มคนจากหลายพื้นที่ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอย่างหนาแน่น คือ อำเภอเมืองภูเก็ต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดจุดเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ที่อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

2.4 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามและหัวข้อในการสนทนา ดังนี้

แบบกรอกประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษา เป็นแบบสอบถามแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของผู้บอกภาษาที่กำหนดไว้ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ภูมิลำเนา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร เป็นต้น

หัวข้อสนทนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับเรื่องรอบตัวของผู้บอกภาษา เช่น ประวัติส่วนตัวและชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีและเทศกาลที่สำคัญในจังหวัดภูเกิด ความประทับใจในจังหวัดภูเกิด เป็นต้น จากงานวิจัยที่ผ่านมา หากเก็บข้อมูลแบบคำพูดต่อเนื่อง การใช้หัวข้อสนทนาเกี่ยวกับเรื่องรอบตัวของผู้บอกภาษาจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้บอกภาษาสามารถพูดคุยกได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น

2.5 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.5.1 ผู้วิจัยใช้วิธีหาผู้บอกภาษาแบบเครือข่าย คือ เริ่มต้นจากคนรู้จักแนะนำบุคคลที่จะมาเป็นผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติตามข้อ 2.2 หลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาแล้ว ผู้วิจัยจะให้ผู้บอกภาษาคงกล่าวแนะนำบุคคลที่จะมาเป็นผู้บอกภาษาต่อไปจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

2.5.2 ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ เริ่มแรกผู้วิจัยทำความรู้จักกับผู้บอกภาษา ก่อนเพื่อสร้างความเป็นกันเอง จากนั้น สัมภาษณ์ประวัติของผู้บอกภาษา ผู้วิจัยใช้เวลาพูดคุยกับผู้บอกภาษาประมาณ 1 ชั่วโมง ในการสนทนากับผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์จำลอง โดยมีคู่สนทนาที่ใช้ภาษาถิ่นต่างกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้และมีผู้ช่วยวิจัยใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง/ภาษาไทยมาตรฐาน ในการสนทนา เพื่อให้ผู้บอกภาษารู้สึกว่าเป็นเสมือนสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ผู้บอกภาษาต้องพูดคุยกับคนในภูเกิดที่พูดภาษาถิ่นต่างกัน ในระหว่างการสนทนา ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกคำทดสอบ (test token) จำนวน 20 คำแรกที่มีรูปแปรของตัวแปรศัพท์และเสียงตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1 จากข้อมูลของผู้บอกภาษาแต่ละคน จากนั้น วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏว่าเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ หรือรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน และเจนนับรูปแปรที่ผู้บอกภาษาใช้ แสดงค่าอัตราร้อยละ และประมวลผลที่ได้โดยการเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรทั้งศัพท์และเสียงของคนแต่ละรุ่นละอายุตามภูมิฐานะบรรพบุรุษ และพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

3. ผลการศึกษา

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.1 ตัวแปรศัพท์

ข้อมูลศัพท์ที่มี 3 รูปแปรที่ได้จากผู้บอกภาษาจำนวน 120 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 36 หน่วยอรรถ ซึ่งหน่วยอรรถทั้งหมดนี้มีรูปแปรศัพท์ 3 รูปแปรตามที่กำหนดในข้อ 2.1.1 คือ คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง			
หน่วยอรรถ	คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน	ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกลาง/ไทยมาตรฐาน
'แดงโม'	ซี้กัว /si: ⁶ ku:a ⁶ /	แดงจีน	แดงโม
'ถ้างอก'	ดาว هنگ /ta:w ⁶ ŋe: ⁴ , ดาว هنگ /ta:w ⁶ ŋe: ⁴ /	หน่อถั่ว	ถ้างอก

หน่วยอรรถ	คำยืมภาษาจีน ฮกเกี้ยน	ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกลาง/ ไทยมาตรฐาน
'ขนมถั่วย'	โกสุ้ย /ko: ⁶ suj ⁵ /	หนมจอก	ขนมถั่วย
'ผงซุรล'	บี้เจ็ง /bi: ⁶ tce:ŋ ⁵ , หมีเจ็ง /mi: ⁶ tce:ŋ ⁵ /	แป้งหวาน	ผงซุรล
'ผ้าขาวม้า'	จู้ยมั่ว /tcej ⁵ mau ⁵ /	ผ้าซุบ	ผ้าขาวม้า
'ปู้ ตา'	ก้อง /ko: ⁶ ŋ ⁵ /	พ้อแก่ พ้อเฒ่า	ปู้ ตา
'กะละมัง'	บิ่นผูน /bin ⁶ phu:n ⁴ /	โคม	กะละมัง
'สะเตาะเคราะห์'	โก้ห่าน / koj ⁵ ha:n ⁶ /	เตาะเคราะห์	สะเตาะเคราะห์
'รถสองแถว'	โพถ้อง /pho: ⁶ thw: ⁶ ŋ ⁵ /	รถไม้	รถสองแถว

จากหน่วยอรรถที่ได้ มีความถี่ในการปรากฏเป็นรูปแปรคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน 588 ครั้ง รูปแปรศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ 318 ครั้ง และรูปแปรศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ไทยมาตรฐาน 1,494 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 2,400 ครั้ง ประเภทของหน่วยอรรถส่วนใหญ่เป็นศัพท์ที่เกี่ยวกับผัก ผลไม้ อาหาร เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์เครื่องใช้ ยานพาหนะ คำสรรพนาม คำเรียกญาติ และคำกริยา

ผู้วิจัยเจนนับความถี่การใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ ซึ่งนำมาจากปริมาณการใช้รูปแปรทั้งหมดของผู้บอกภาษาจำแนกตามรุ่นอายุ (3 รุ่นอายุ) รุ่นอายุละ 40 คน และในแต่ละรุ่นอายุแบ่งตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ 4 ถิ่น ถิ่นละ 10 คน จากข้อมูลของผู้บอกภาษาแต่ละคน ผู้วิจัยได้เลือกคำทดสอบจำนวน 20 คำแรกที่เป็นรูปแปรตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1 ดังนั้น ความถี่การใช้รูปแปรศัพท์ของผู้บอกภาษาจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 200 ครั้ง คิดคำนวณใช้สูตรดังนี้

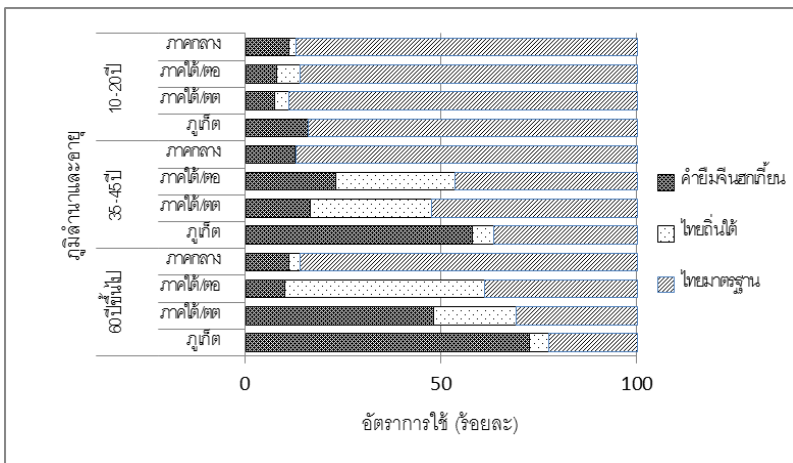
$$\text{อัตราการยืมของการใช้} = \frac{\text{ความถี่การใช้รูปแปรศัพท์} \times 100}{200}$$

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในทุกกลุ่มอายุมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2 และภาพที่ 1

ตารางที่ 2

อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในทุกกลุ่มอายุ

อายุ	ภูมิสำเนาบรรพบุรุษ	ภูเก็ต		ภาคใต้/ ตต.		ภาคใต้/ ตอ.		ภาคกลาง	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
60 ปีขึ้นไป	ฮก	145	72.5	96	48	20	10	22	11
	ทต	10	5	42	21	102	51	6	3
	ทม	45	22.5	62	31	78	39	172	86
35-45 ปี	ฮก	116	58	33	16.5	46	23	25	12.5
	ทต	11	5.5	62	31	61	30.5	1	0.5
	ทม	73	36.5	105	52.5	93	46.5	174	87
10-20 ปี	ฮก	32	16	15	7.5	16	8	22	11
	ทต	0	0	7	3.5	12	6	4	2
	ทม	168	84	178	89	172	86	174	87

ภาพที่ 1. เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในทุกกลุ่มอายุ

จากตารางที่ 2 และภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษารุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างถิ่นกันจะใช้รูปแปรศัพท์ดั้งเดิมของภาษาถิ่นของตนเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปรศัพท์คำยืมภาษาจีนออกเสียงมากที่สุด ในขณะที่ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด และผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ส่วนผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรศัพท์คำยืมภาษาจีนออกเสียงมากที่สุด ซึ่งรูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นของคนกลุ่มนี้เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ สาเหตุเพราะมีผู้บอกภาษาที่มาจากจังหวัดพังงาซึ่งใช้ศัพท์คล้ายคลึงกับผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตคือ คำยืมภาษาจีนออกเสียงมากกว่าศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้บอกภาษาต่างถิ่นกันมาอยู่รวมกันย่อมก่อให้เกิดการปนภาษาถิ่น ดังนั้น ผู้บอกภาษาแต่ละคนที่มาจากต่างถิ่นกันเริ่มปรับเข้าหากันและใช้รูปแปรศัพท์ของถิ่นอื่นๆ

ผู้บอกภาษารุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปี ใช้รูปแปรศัพท์ที่เป็นภาษาถิ่นตามบรรพบุรุษของตนลดลงและนิยมใช้รูปแปรศัพท์ของภาษาถิ่นอื่นมากขึ้น นอกจากนี้ความถี่ในการใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้นจากรุ่นที่ 1 แสดงให้เห็นถึงการปนภาษาถิ่น ความหลากหลายของการใช้รูปแปร และการเลือกใช้รูปแปรในรุ่นที่ 2

ผู้บอกภาษารุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี นิยมใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานสูงถึงประมาณร้อยละ 90 และใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด ผู้บอกภาษาเลือกใช้รูปแปรคำยืมภาษาจีนออกเสียงในบางหน่วยอรรถ เนื่องจากเป็นคำเฉพาะเรียกสิ่งนั้น เช่น อาหารท้องถิ่น พิธีกรรม ประเพณีท้องถิ่น

จากผลที่นำเสนอข้างต้นเป็นการสนับสนุนแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่นที่ว่า คนที่ย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากในพื้นที่ใหม่จะใช้ภาษาถิ่นของตนในการสื่อสาร แต่ก็พยายามที่จะปรับเข้าหากันเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสาร ในงานนี้พบว่า แม้ผู้บอกภาษาในรุ่นที่ 1 จะใช้รูปแปรภาษาถิ่นของตน แต่ผู้บอกภาษาก็ปรับเข้าหากันทำให้มีการใช้รูปแปรของภาษาถิ่นอื่นด้วย ซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลายในการใช้รูปแปรในรุ่นที่ 2 มากขึ้น และรูปแปรที่นิยมใช้กันคือรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน ส่วน

รุ่นที่ 3 จะเลือกใช้รูปแปรที่นิยมใช้และเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นคือ รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ผู้บอกภาษารุ่นที่ 3 ยังคงเลือกใช้รูปแปรคำยืมภาษาจีนออกเสียง ในกรณีที่เป็นศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับพิธีกรรม เช่น ‘สะเดาะเคราะห์’ ไก่ยห่าน /koj⁵ha:n⁶/ ยานพาหนะ เช่น ‘รถสองแถว’ โฟตอง /pho:⁶tho:ŋ⁵/ และขนมท้องถิ่น เช่น ‘ขนมถ้วย’ โกสูลย์ /ko:⁶suŋ⁵/

3.2 พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

ข้อมูลคำที่ได้จากการนับรูปแปรที่ใช้ของผู้บอกภาษาจำนวน 120 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว มีจำนวนทั้งสิ้น 35 คำ ได้แก่ หมวก ลวก งอก ดอก นอก บอก หงอก ตาก ปาก ฝาก มาก ราก ยาก ปีก ฉีก ปลูก ถูก ลูก เขก เมฆ เลิก เบิก เบียด เรียก เกือก เลือก เปลือก เหงือก แจก แดก แล็ก แร็ก แยก กะโหลก โลก ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างแสดงการแปรของพยัญชนะท้ายในคำบางคำ

ตัวอย่าง

	ภาษาไทย ถิ่นภูเก็ต	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันตก	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันออก	ภาษาไทย มาตรฐาน
‘มาก’	/ma: ⁷ 4 ⁸ /	/ma: ⁷ 4/	/ma:k ⁴ /	/ma:k ³ 9/
‘เขก’	/khe: ²⁵ 10/	/khe: ⁷ 5/	/khe:k ⁵ /	/tɛ:k ² 11/
‘ลูก’	/lu: ⁷ 4/	/lu: ⁷ 4/	/lu:k ⁴ /	/lu:k ³ /

⁸ /4/ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำขึ้น ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

⁹ /3/ หมายถึง วรรณยุกต์สูงตก ในภาษาไทยมาตรฐาน

¹⁰ /5/ หมายถึง วรรณยุกต์สูงระดับ ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

¹¹ /2/ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำตก ในภาษาไทยมาตรฐาน

	ภาษาไทย ถิ่นภูเก็ต	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันตก	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันออก	ภาษาไทย มาตรฐาน
'ดอก'	/do:ʔ ⁵ /	/do:ʔ ⁶ / ¹²	/do:k ⁶ /	/do:k ² /

จากข้อมูลคำข้างต้น มีความถี่ในการปรากฏเป็นรูปแปร [ʔ] จำนวน 1,207 ครั้ง รูปแปร [k] จำนวน 1,193 ครั้ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,400 ครั้ง

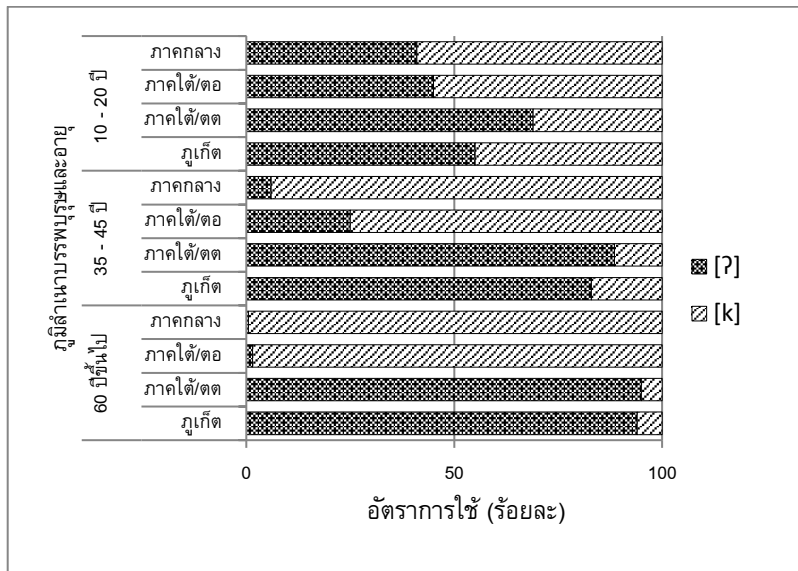
ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุเช่นเดียวกับอัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในข้อ 3.1 ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 3 และภาพที่ 2

ตารางที่ 3

อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในทุกุ่นอายุ

ภูมิสำเนา บรรพบุรุษ อายุ		ภูเก็ต		ภาคใต้/ ตต.		ภาคใต้/ ตอ.		ภาคกลาง	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
60 ปี ขึ้นไป	[ʔ]	188	94	190	95	3	1.5	1	0.5
	[k]	12	6	10	5	197	98.5	199	99.5
35-45 ปี	[ʔ]	166	83	177	88.5	50	25	12	6
	[k]	34	17	23	11.5	150	75	188	94
10-20 ปี	[ʔ]	110	55	138	69	90	45	82	41
	[k]	90	45	62	31	110	55	118	59

¹² /6/ หมายถึง วรรณยุกต์กลางระดับ ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

ภาพที่ 2. เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิภาคในทุกรุ่นอายุ

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษารุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิภาคในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิภาคในทุกรุ่นอายุ ใช้รูปแบบ [ʔ] มากที่สุด ส่วนผู้บอกภาษาที่มีภูมิภาคในพยางค์ตายสระเสียงยาวมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลางใช้รูปแบบ [K] มากที่สุด ซึ่งต่างก็ใช้รูปแบบดั้งเดิมของภาษาถิ่นของตน

ผู้บอกภาษารุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปีที่มีภูมิภาคในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิภาคในทุกรุ่นอายุ ใช้รูปแบบ [ʔ] มากที่สุด ส่วนผู้บอกภาษาที่มีภูมิภาคในพยางค์ตายสระเสียงยาวมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลางใช้รูปแบบ [K] มากที่สุด กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นนี้ต่างเลือกใช้รูปแบบตามพ่อแม่ของตนคือ รุ่นที่ 1 อย่างไรก็ตาม ผู้บอกภาษาเริ่มใช้อีกรูปแบบหนึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ผู้บอกภาษารุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปีที่มีภูมิภาคในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิภาคในทุกรุ่นอายุ ใช้รูปแบบ [ʔ] ลดลงจากที่ผู้บอกภาษารุ่นที่ 2 ใช้ และเริ่มใช้

รูปแปร [ŋ] มากขึ้น ในขณะที่ผู้บอกภาษาที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลางใช้รูปแปร [ŋ] เพิ่มขึ้น

จากภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่า ผู้บอกภาษารุ่นที่ 1 ที่มีบรรพบุรุษต่างถิ่นกันจะใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ŋ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่เป็นภาษาถิ่นของตน ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นที่ 2 รับรูปแปรทางภาษาจากพ่อแม่ อย่างไรก็ตาม ผู้บอกภาษาเริ่มรับเอารูปแปรของอีกภาษาถิ่นหนึ่งเข้ามาใช้ และส่งผลให้ผู้บอกภาษารุ่นที่ 3 ใช้ทั้งรูปแปร [ŋ] และ [k] ในอัตราที่ใกล้เคียงกันทั้งสองรูปแปร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในตัวแปรดังกล่าวมีกลไกการปรับให้เสมอกัน (dialect levelling) เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดสาเหตุเนื่องจากเกิดการแทรกแซงทางเสียง นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงความมีศักดิ์ศรีของรูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต แม้ว่าในเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่นจะถือว่าเป็นรูปแปรแปลกเด่น (marked variant) ก็ตาม

3.3 สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

ข้อมูลคำที่ได้จากการนับรูปแปรที่ใช้ของผู้บอกภาษาจำนวน 120 คนเพื่อนำมาวิเคราะห์การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด มีจำนวนทั้งสิ้น 28 คำ ได้แก่ ชี ชี้ ตี ที่ (กระ)ปี่ สี สีนี้ ชู คู่ ชู้ ปู่ ผู้ (ชม)พู่ ฐู สบู่ สู้ หู อยู่ (กึ่ง)ถือ ชื่อ ชื่อ (สะ)ถือ ถือ มือ มือ รือ (ข่าว)ลือ (หนัง)ลือ

ตัวอย่าง

	ภาษาไทย ถิ่นภูเก็ต	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันตก	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันออก	ภาษาไทย มาตรฐาน
‘ชู่’	/khei ^{1/13}	/khe:1/	/khe:1/	/khi:2/14

¹³ /1/ หมายถึง วรรณยุกต์สูงขึ้นตก ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

¹⁴ /2/ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำตก ในภาษาไทยมาตรฐาน

	ภาษาไทย ถิ่นภูเก็ต	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันตก	ภาษาไทย ถิ่นใต้ตะวันออก	ภาษาไทย มาตรฐาน
'มีอ'	/mɔi ^{3/15}	/mɔ: ^{3/}	/mɔ: ^{3/}	/mi: ^{1/16}
'หุ'	/hou ^{1/}	/ho: ^{1/1}	/ho: ^{1/}	/hu: ^{5/17}

สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามความถี่การปรากฏ พบว่า เป็นรูปแปร [ei, əi, ou] จำนวน 345 ครั้ง รูปแปร [e:, ə:, o:] จำนวน 445 ครั้ง รูปแปร [i:^๑, i:^๒, u:^๑] จำนวน 228 ครั้ง และรูปแปรจำนวน [i:, i:^๒, u:] 1,382 ครั้ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,400 ครั้ง

ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุเช่นเดียวกับอัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในข้อ 3.1 ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4 และภาพที่ 3

ตารางที่ 4

อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภูมิภาคบรรพบุรุษในทุกรุ่นอายุ

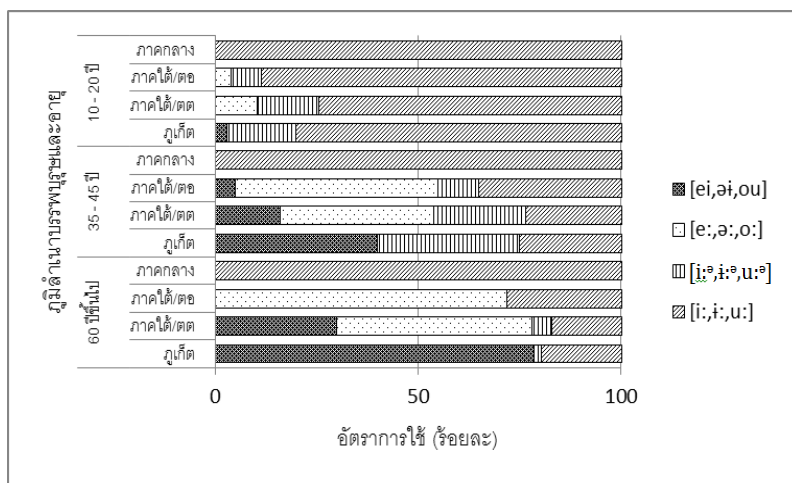
อายุ	ภูมิภาคบรรพบุรุษ	ภูเก็ท		ภาคใต้/ ตต.		ภาคใต้/ ตอ.		ภาคกลาง	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
60 ปี ขึ้นไป	[ei, əi, ou]	157	78.5	60	30	0	0	0	0
	[e:, ə:, o:]	0	0	96	48	144	72	0	0
	[i: ^๑ , i: ^๒ , u: ^๑]	4	2	10	5	0	0	0	0
	[i:, i: ^๒ , u:]	39	19.5	34	17	56	28	200	100

¹⁵ /3/ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำขึ้นตก ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นใต้ ตะวันออก และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

¹⁶ /1/ หมายถึง วรรณยุกต์กลางระดับ ในภาษาไทยมาตรฐาน

¹⁷ /5/ หมายถึง วรรณยุกต์ต่ำขึ้น ในภาษาไทยมาตรฐาน

อายุ	ภูมิภาค	ภูมิภาค		ภาคใต้/ ตต.		ภาคใต้/ ตอ.		ภาคกลาง			
		เกิด	เกิด	เกิด	เกิด	เกิด	เกิด	เกิด	เกิด		
35-45 ปี	[ei,əi,ou]	80	40	32	16	10	5	0	0		
		[e:,ə:,o:]	0	0	76	36	100	50	0	0	
			[i:,i:,u:]	70	35	45	22.5	20	10	0	0
				[i:,i:,u:]	50	25	47	23.5	70	35	200
10-20 ปี	[ei,əi,ou]	6	3	0	0	0	0	0	0		
		[e:,ə:,o:]	0	0	21	10.5	8	4	0	0	
			[i:,i:,u:]	34	17	30	15	15	7.5	0	0
				[i:,i:,u:]	160	80	149	74.5	177	88.5	200

ภาพที่ 3. เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภูมิภาคในบรรพบุรุษในทุกช่วงอายุ

จากตารางที่ 4 และภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่า มีการปนกันของภาษาถิ่นและเกิดการปรับให้เหมือนกันตั้งแต่วัยที่ 1 โดยที่ผู้บอกภาษารุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตใช้รูปแบบ [ei, əi, ou] มากที่สุด ผู้บอกภาษาที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [e:, ə:, o:] มากที่สุด ส่วนผู้บอกภาษาที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [i:, i:, u:] มากที่สุด สิ่งที่เกิดขึ้นในรุ่นนี้ คือ กลุ่มที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่จังหวัดภูเก็ต

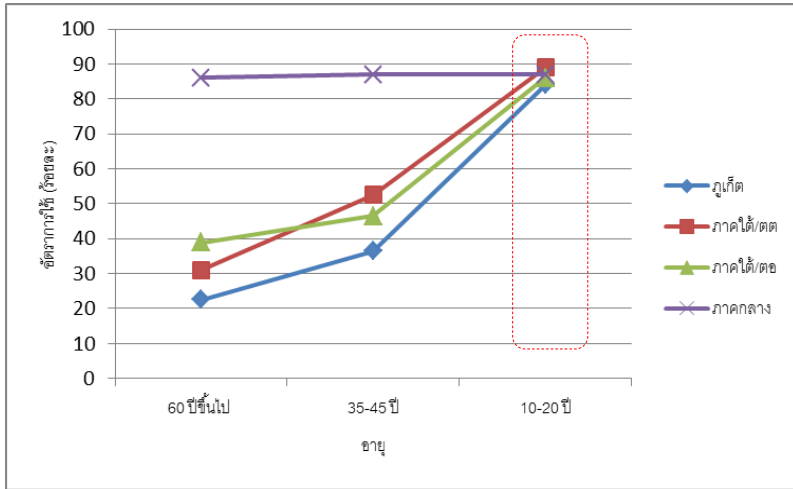
ภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ต่างมีการปรับให้เสมอกันและเลือกใช้รูปแปรที่หลากหลาย ในขณะที่กลุ่มที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางยังคงใช้รูปแปรดั้งเดิมของตนอย่างเดี่ยว

ผู้บอกภาษารุ่นที่ 2 อายุ 35-45 ปีที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] มากที่สุด ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากที่สุด ส่วนผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด

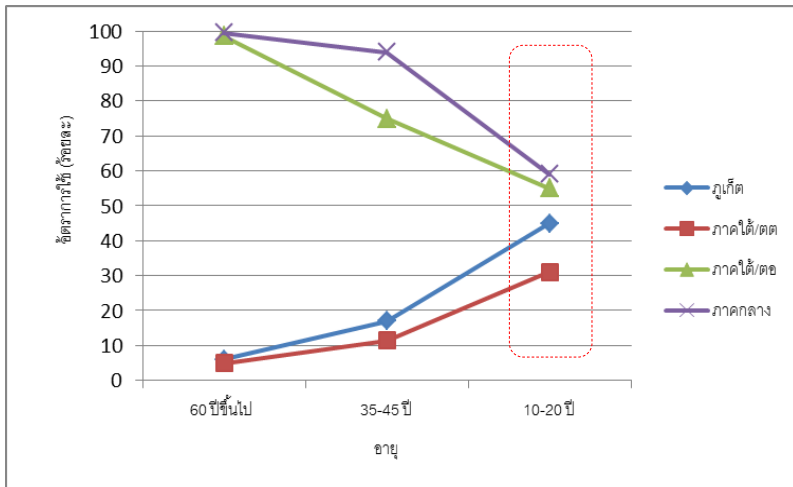
ผู้บอกภาษารุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปีที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างกันต่างก็ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด จากผลที่เกิดขึ้นในผู้บอกภาษาทั้งสามรุ่นอายุ พบว่า ผู้บอกภาษาพยายามปรับเข้าหากันโดยใช้รูปแปรที่ไม่ปรากฏอยู่ในรูปแปรดั้งเดิมของทั้งสามถิ่น คือ รูปแปร [i:ə, i:ə, u:ə] ลักษณะดังกล่าวเป็นรูปแปรที่เรียกว่า ภาษาถิ่นในระหว่าง (interdialect form)

3.3 ภาพรวมการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

จากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งใช้วิธีการศึกษาแบบเวลาเสมือนจริง (apparent-time study) โดยพิจารณาเรื่องอายุเป็นสำคัญ พบว่า ภาษาของผู้พูดอายุน้อยจะเป็นตัวแทนภาษาในอนาคต ดังนั้น จึงสามารถแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นภูเก็ตของการแปรศัพท์ การแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว และการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด ดังภาพที่ 4

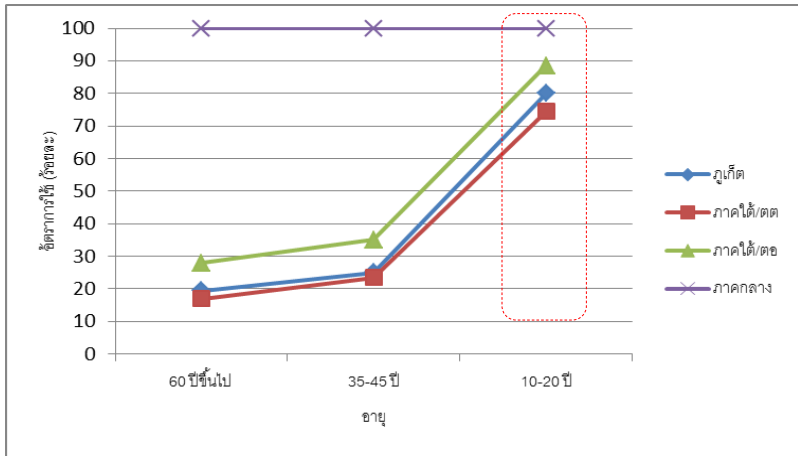

อัตราการใช้รูปแปดศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน

อัตราการใช้รูปแปดพยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

อัตราการใช้อักษรแปรสระ [i:, ɨ:, u:] ในพยางค์เปิด

ภาพที่ 4-ภาพที่ 6. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้อักษรแปรศัพท์และเสียงที่เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน

จากภาพที่ 4 แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในเรื่องของการแปรศัพท์มีทิศทางที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น เช่นเดียวกับการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดที่ผู้พูดรุ่นที่ 3 หรือผู้พูดอายุน้อยใช้อักษรแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น คือ [i:, ɨ:, u:] ส่วนการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร เนื่องจากผู้พูดอายุน้อยใช้อักษรแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานในอัตราที่ใกล้เคียงกันและยังอยู่ในช่วงการปรับให้เสมอกัน

4. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการสัมผัสภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต โดยนำตัวแปรภาษาทั้งศัพท์และเสียงมาพิจารณา นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ภูมิฐานะ

ของผู้อพยพ (รุ่นที่ 1) และอายุของผู้บอกภาษามาวิเคราะห์ สามารถสรุปข้อค้นพบ ออกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

จากตัวแปรทางศัพท์และเสียง พบว่า ตัวแปรศัพท์มีการเปลี่ยนแปลงใช้ รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด โดยมีการใช้เพิ่มมากขึ้นตามอายุที่น้อยลง กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ต่างนิยมใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน แต่ยังใช้ศัพท์ที่เป็นคำยืมภาษาจีนนอกถิ่นในกรณีที่ศัพท์เกี่ยวกับพิธีกรรม ยานพาหนะ และขนมท้องถิ่น นอกจากนี้ ผู้บอกภาษาจะเลือกใช้ศัพท์ที่เป็นคำยืมภาษาจีนนอกถิ่นกับคนที่คุ้นเคยหรือคนในพื้นที่ หากพูดคุยกับคนนอกพื้นที่ เช่น นักท่องเที่ยว จะเลือกใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทน ลักษณะดังกล่าวถือเป็นการเลือกใช้รูปแปร (reallocation) ตามหน้าที่ทางภาษาหรือสังคม (Britain and Trudgill, 1999 อ้างใน Kerswill, 2010, p. 235) ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งของการสัมผัสภาษาดั้งเดิม

การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด มีการใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุดสำหรับผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อย อย่างไรก็ตาม ผู้บอกภาษาได้ใช้รูปแปรที่ไม่ใช่รูปแปรดั้งเดิมของภาษาดั้งเดิมถิ่นหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง รูปแปรภาษาดั้งเดิมในระหว่าง (interdialect form) คือ รูปแปร [i:ə, ɪ:ə, u:ə] ซึ่งตรงกับงานของแชมเบอร์และทรัดจิลล์ (Chamber and Trudgill, 1980 อ้างใน Trudgill, 1986) ที่พบว่า ในบริเวณที่มีการปนภาษาดั้งเดิม ผู้พูดภาษาดั้งเดิมต่างๆ อาจมีการปรับเข้าหากันบางส่วน หรือไม่สมบูรณ์ (partial accommodation) หรือมีการปรับคำศัพท์เพียงบางส่วน หรือปรับแค่เสียงบางส่วน ซึ่งเป็นการสัมผัสภาษาของรูปแบบที่เป็นกลางๆ (intermediate form) ระหว่างภาษาดั้งเดิมดั้งเดิมกับภาษาดั้งเดิมเป้าหมาย ที่เรียกว่า fudged dialects ตัวอย่างเช่นในบริเวณที่เป็นเขตปรับเปลี่ยน (transition zone) ระหว่างอังกฤษตอนเหนือกับอังกฤษตอนใต้ ซึ่งมีการสัมผัสภาษาดั้งเดิมกัน ระหว่างภาษาดั้งเดิมที่มีเสียงสระ /ɒ/ และภาษาดั้งเดิมที่มีเสียงสระ /o/ ทำให้เกิดเสียงสระที่เป็นรูปกลางขึ้นคือ [ɔ] การพัฒนาของรูปภาษาดั้งเดิมในระหว่างเป็นกลไกที่มีผลมาจากการสนทนากันระหว่างผู้พูดภาษาดั้งเดิมต่างๆ ซึ่งอาจเป็นรูปที่เรียบง่ายและใช้เป็นปกติมากขึ้น หรือเป็นรูปกลางๆ ที่เกิดขึ้นในระดับการออกเสียงหรือเกิดจากสาเหตุที่มีการ

แก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) นอกจากนี้ การเกิดรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่างจะเกิดขึ้นตั้งแต่ผู้บอกภาษารุ่นที่ 1 ที่เป็นช่วงการปรับเข้าหากัน (Trudgill, 1986, p. 94)

เป็นที่น่าสังเกตว่า การแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้ทั้งรูปแปร [ʔ] และ [k] ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งแตกต่างไปจากการแปรศัพท์และการแปรของสระที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เมื่อเกิดการปรับให้เสมอกัน แต่ยังคงเหลือรูปแปรมากกว่าหนึ่งรูปแปร หากเป็นไปตามเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่น โดยปกติแล้วจะมีการเลือกใช้รูปแปรเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นการเลือกใช้ตามหน้าที่ทางสังคม วัจนลีลา หรือตามสิ่งแวดล้อมของเสียง แต่ในงานนี้ยังเห็นไม่ชัดเจนว่าเกิดการเลือกใช้รูปแปรตามปัจจัยใด แต่สาเหตุหนึ่งที่คนใช้รูปแปร [ʔ] มากขึ้น เนื่องจากเกิดการแทรกแซงทางเสียง นอกจากนี้ ผู้บอกภาษาเห็นว่า การใช้รูปแปร [ʔ] ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตรูปแปรที่มีศักดิ์ศรี จึงทำให้เกิดการใช้รูปแปรนี้มากกว่ารูปแปร [k] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน

เมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น มีข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ว่าการปรับให้เสมอกันไม่จำเป็นต้องเกิดอย่างสมบูรณ์ภายใน 3 รุ่นอายุหรือระยะเวลาประมาณ 50 ปีตามที่ทรัจด์กิลล์ (Trudgill, 1986, 2004) กล่าวไว้ อาจใช้ระยะนานกว่านั้นอย่างในกรณีของการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

ในงานนี้ยังพบว่า มีกลไกต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งการปนภาษาถิ่น การปรับให้เสมอกัน และการเลือกใช้รูปแปร อีกทั้งมีการพัฒนาของรูปภาษาถิ่นในระหว่าง หากผู้บอกภาษามีการใช้รูปแปรที่ผ่านการปรับให้เสมอกันอย่างสม่ำเสมอ (focusing) ซึ่งถือเป็นกลไกที่รูปแปรใหม่นั้นเป็นรูปแปรมาตรฐาน ท้ายที่สุด จะก่อให้เกิดภาษาถิ่นใหม่ (new-dialect formation) ในอนาคตได้

การศึกษาเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่นโดยใช้ตัวแปรทั้งศัพท์และเสียงทำให้เห็นภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่นชัดเจน งานวิจัยนี้พบว่า การเปลี่ยนแปลงมีแนวโน้มที่ใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น ยกเว้นการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่ยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ ในงานวิจัยนี้ การศึกษาทั้งการแปรศัพท์และเสียงไปพร้อมกัน ทำให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันออกไป

คือ ศัพท์ที่มีการแปรและเปลี่ยนแปลงรวดเร็วที่สุด รองลงมาคือ สระและพยัญชนะท้าย ศัพท์และสระเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าพยัญชนะท้าย เนื่องจากมีกลไกการปรับให้เสมอกัน เกิดขึ้นตั้งแต่ผู้บอกภาษารุ่นที่ 1 และเกิดขึ้นมากกว่าการแปรของพยัญชนะท้าย

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาษาไทยมาตรฐาน ได้แก่ นโยบายของรัฐที่รณรงค์ให้บุคลากรในหน่วยงานราชการใช้ภาษาไทยมาตรฐานสื่อสารกับคนที่มาติดต่อ ทศนคติของคนในครอบครัวที่ต้องการให้บุตรหลานพูดภาษาไทยมาตรฐานได้ชัดเจนขึ้น สัดส่วนจำนวนประชากรต่างถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่คนภูเก็ตดั้งเดิมได้ย้ายถิ่นออกไปก็มีจำนวนมาก ปัจจัยเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาได้เช่นกัน

รายการอ้างอิง

- เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์. (2524). การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูง ในการแบ่งเขตภาษาถิ่น ในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชมพูนุท พุ่มท่าอัฐ. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างการย้ายถิ่นและการเลื่อนฐานะทางสังคมของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ฉลิลิกา มหามุททอง. (2539). การกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้พยางค์ที่มีสระเสียงยาวกับพยัญชนะท้าย /k/ หรือ /ʔ/ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. (2553). การศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ในภาษาไทยมาตรฐานสำเนียงใต้โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นใต้ (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- นพดล กิตติกุล. (2534). *คำยืมภาษาจีนนอกถิ่นที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. (2513). *ภาษาถิ่น*. สงขลา: โรงพิมพ์เมืองสงขลา.
- เรืองเดช บันเขื่อนขัติย์. (2531). *ภาษาถิ่นตระกูลไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรีย์ เสียงแสงทอง. (2524). *การศึกษาวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจเมืองภูเก็ตระหว่าง พ.ศ. 2396-2475* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อัครา บุญทิพย์. (2535). *ภาษาไทยถิ่นใต้*. กรุงเทพฯ: สหมิตร ออฟเซ็ท บางลำพู.
- Brown, Marvin J. (1985). *From Ancient Thai to Modern Dialects*. Bangkok: Social Science Association Press of Thailand.
- Chambers, J.K. and Peter Trudgill. (1980). *Dialectology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Diller, Anthony V.N. (1976). *Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation*. Ph.D. Dissertation, Cornell University.
- Kamalanavin, Varisa. (2005). Phonetic features of standard Thai spoken by southern Thai speakers. *Journal of Liberal Arts*. 5(2), 200-240.
- Kerswill, Paul. (2010). Contact and new variety. In Raymond Hickey (ed.). *The Handbook of Language Contact*. (pp. 230-251). West Sussex: Blackwell Publishing Ltd.
- Trudgill, Peter. (1986). *Dialects in Contact*. Oxford: Blackwell.
- Trudgill, Peter. (2004). *New-Dialect Formation*. Edinburgh: Edinburgh University Press.